

En ny rysk militärdoktrin på gång

av Per Olov Nilsson, tidigare överingenjör vid FOA

Den nu gällande militärdoktrinen godkändes av det ryska Säkerhetsrådet år 2000. Sedan dess har enligt presidenten för ryska Krigsvetenskapsakademien Machmut Garejev (www.oborona.ru 24 januari 2007) ansevära förändringar skett i den geopolitiska och militärpolitiska situationen och i karaktären av hoten mot statens säkerhet. Uppgifter har också preciserats för de Väpnade Styrkorna och andra trupper. Likaledes har det statliga ledningssystemet, landets socioekonomiska utvecklingsnivå och dess demografiska potential genomgått stora förändringar.

Mot den bakgrunden ställde den ryske presidenten Vladimir Putin vid ett sammanträde i Säkerhetsrådet i juni 2005 uppgiften att utarbeta en ny rysk militärdoktrin. Arbetet kom uppenbarligen inte igång omedelbart men i slutet av januari 2007 arrangerade ryska Krigsvetenskapsakademien tillsammans med ryska Försvarsministeriet och andra styrkemyndigheter en konferens om problematiken kring militärdoktrinen med omkring 600 deltagare (www.redstar.ru 21 februari 2007). I

sitt inledningsanförande ger Garejev en förhållandevis detaljerad principiell syn på en kommande militärdoktrins struktur och huvudinnehåll (www.oborona.ru, 24 januari 2007). Anförandet återges i all väsentlighet i den följande artikeln.

Huvudpunkterna vill jag sammanfatta på ungefär följande sätt:

- en alltmer drivande faktor när det gäller hotutvecklingen i världen är ojämlikheten i resursfördelning mellan världens länder

Den militärstrategiska situationen präglas av att

- bl a sänkt kärnvapentröskel medför ökad tonvikt på icke-militära hot, icke militära maktmedel.
- hot från transnationella organisationer och grupper ökar med bl a terrorism som följd
- kärnvapenavskräckning får ökad betydelse med hänsyn till dels kärnvapenspridningen som medför potentiellt ökat kärnvapenhot mot Ryssland och dels styrkebalansen i olika strategiska

- riktningar som för närvarande är ytterst oförmånlig för Ryssland.
- ökad tonvikt relativt sett läggs på beredskapen att kunna lösa uppgifter i lokala krig och i samband med antiterroristoperationer. Inga hot om regionala storkrig bedöms föreligga för närvarande, men sådana får dock inte uteslutas i planeringen (i en separat intervju nämner Garejev att den militärpolitiska situationen särskilt i öst och syd får en så akut och farlig karaktär att olika slags militära konflikter, även storskaliga, omöjligen kan uteslutas i planeringen. (*www.redstar.ru*, 21 februari 2007)).
 - i ett storskaligt krig ökar tonvikten på integrerade luft/rymd operationer.

För att kunna möta aktuella hot och inte minst få ökat inflytande i omvärlden måste Ryssland bevara/utveckla stormaktsstatus genom att

- utveckla en modern livskraftig, konkurrenskraftig ekonomi/teknologiskt kvalificerat näringsliv.
- återuppbygga och modernisera sin militära kapacitet som förötts.

- förbättra levnads- och utbildningsnivån hos befolkningen.

Detta kräver på försvarssidan

- en drastisk ökning av försvarsanslaget.
- reformering av det militära lednings-systemet och materielanskaffnings-systemet.
- förbättring av den militära personalens anseende, dess sociala och ekonomiska standard, kontakterna mellan försvar och samhälle; kontraktsanställningssystemet måste fullföljas.
- ökad, koncentrerad satsning på militär FoU.

Krigsvetenskapsakademins konferens ”inramas” av två framträdanden i november 2006 och i februari 2007 av vice regeringschefen, försvarsministern Sergej Ivanov. Han utvecklar i dessa, förhållandevis detaljerat, omfattningen av aktuell modernisering av den militära organisationen. Materialet belyser och preciserar de garejevskas formuleringarna. Till detta finns anledning att återkomma.¹

¹ Referat av dessa kommer att publiceras i 3. häftet 2007.

Ryska Federationens nya militärdoktrin – struktur och huvudinnehåll

*Inledningsanförande av Krigsvetenskapsakademiens President armégeneralen M A Garejev vid ryska Akademiens konferens i januari 2007 (www.oborona.ru, 24 januari 2007)
Översättning och sammandrag av Per Olov Nilsson, tidigare överingenjör vid FOA.*

Den ryska militärdoktrinen utgör kort uttryckt en deklARATION av statens politik på försvarsområdet till kännedom för hela folket och hela världen. Den berör alla statliga strukturer, hela samhället och alla ryska medborgare. Därför är det hittills rådande sättet att utarbeta doktrinen inom en snäv krets personer utan kontakt med den allmänna opinionen och militärvetenskapliga kretsar inte lämpligt. Den bör inte påläggas *von oben* utan självant antas av hela folket och alla i den militära organisationen som en hjärtefråga.

Vissa brister finns i den gällande militärdoktrinen. En sådan brist berör själva säkerhetsbegreppet. Man bör mera klart skilja mellan ”försvarssäkerhet” (*oborona*

naja bezopasnost) och ”militär säkerhet” (*vojennaja bezopasnost*). ”Försvarskraft” och ”försvarssäkerhet” baseras på landets samlade krafter att motstå, inte bara militära utan även ekonomiska hot, informationshot och andra hot, där följaktligen såväl militära som icke-militära maktmedel kan komma till användning. I gällande doktrin handlar däremot allt om ”militär säkerhet” och militära maktmedel.

Den gällande doktrinen innehåller alltför mycket av abstrakt teoretiserande och ger dålig grund för kravställning. I den nya doktrinen bör man eftersträva mera åskådliga, konkreta angivelser med krav på ovillkorligt uppfyllande. För den nya doktrinen föreslås följande struktur:

Inriktning och innehåll i stort

- Kap I Säkerhetshot mot Ryssland och därmed sammanhängande försvarsuppgifter.
- Kap II Politiska och rättsliga grunder för Militär- (Försvars-) doktrinen.
- Kap III Militärstrategiska grunder för Militär- (Försvars-) doktrinen.
- Kap IV Militärekonomiska och militär-tekniska grunder för Militär- (Försvars-) doktrinen.

Först noteras att den för närvarande förhärskande liberala ekonomin, vars huvudidé är maximal vinst och obegränsad konsumtion, i det historiska perspektivet oundvikligen förtär sig själv. Vad skulle till exempel hända om folken i Kina, Indien, Brasilien, Ryssland och andra länder per person skulle börja konsumera lika mycket resurser som i USA? Om inte FN, de större ländernas regeringar, större transnationella bolag och andra internationella organisationer finner vägar och metoder att koordinera och reglera produktion och konsumtion, uppstår oundvikligen frågan om överlevnad för många länder och folk. Kampen om resurser blir då akut, politiska och ekonomiska konfrontationer blir följden, militära sådana kan inte uteslutas. Gapet i levnadsstandard mellan ”den gyllene miljarden” och övriga folk ger jordmån för terrorism och krig alla mot alla.

Hotens karaktär kommer i mycket att bero på hur det internationella politiska systemet utvecklas. En till synes irreversibel väg är mot ökad demokrati, och Ryssland är fast beslutet att följa den. Om emellertid ett land saknar erforderlig stabilitet, den politiska utvecklingen är alltför påverkbar från ”vissa kretsar”, som använder politiska och ekonomiska maktmedel, har en folkvilja svårt att göra sig gällande. Att med högprecisionsvapen påtvinga ett sådant land ”demokrati” kommer inte att lyckas.

Väsentligt här är att notera att det i existerande världsordning är omöjligt att rationellt lösa aktuella internationella problem, bl a frågan om spridning av mass-

förstörelsevapen. Det kaos som anställdes i Jugoslavien, Irak och Libanon har föranlett många länder att till varje pris försöka anskaffa kärnvapen i tron att det utan sådana är omöjligt att försvara sig.

Det har således blivit alltmer uppenbart att den börda i form av världsledarskap och ansvar, som USA påtagit sig blivit övermäktig till och med för en sådan supermakt. Utan rysk medverkan kan man till exempel inte lösa något seriöst världsproblem.

För att lösa problemen och undvika en global katastrof måste de ledande staterna ändra politik, förkasta hegemoni och ensidiga diktat, stärka förtroende och samarbete mellan folken. En mångpolig värld med tunga inflytandecentra i USA, EU, Ryssland, Kina, Indien skulle kunna fungera på detta sätt.

I ett sådant samarbete måste staterna iaktta måttfullhet vid hävdande av sina nationella intressen. Bara verkligt livsviktiga intressen motiverar fasta positioner.

Kap I. Säkerhetshot mot Ryssland och därmed sammanhängande försvarsuppgifter

Utgående från de nya typer av hot som aktualiserats bör man i den nya doktrinen beakta såväl militära som icke-militära maktmedel, och i försvaret däremot bör hela landets samlade krafter engageras.

Sönderfallen i Sovjetunionen och Jugoslavien, ”blomster”-revolutionerna i Georgien, Ukraina, Kirgisien m fl områden ger åskådliga exempel på att stora hot faktiskt existerar och realiseras inte bara

eller inte så mycket med militära medel och metoder utan i huvudsak – öppet eller fördolt – genom politisk-diplomatiskt, ekonomiskt och informationsanknutet inflytande, olika slags undergrävande verksamheter, inblandning i andra länders inre angelägenheter. Man kan exempelvis som bl a Peter Schweizer i boken *Seger – USA-administrationens hemliga strategi vid Sovjetunionens och det socialistiska lägrets sönderfall* peka på skapandet av ”Solidarnost”-rörelsen i Polen, hur Sovjetunionen drogs in i Afghanistankriget, valet av kardinalen Wojtila till påve etc. En av upphovsmännen till denna politik var för övrigt USAs nuvarande försvarsminister Gates. Han vet hur man gör.

Och vi behöver inte själva tänka ut något – västliga politiker och historiker skriver öppet om detta. För oss gäller det bara att dra slutsatser och lärdomar. Från säkerhets-synpunkt krävs inte bara att vi värderar utan även definierar adekvata reaktioner på denna typ av hot.

Mot denna bakgrund framstår följande tre huvudtyper av hot.

För det första: Vissa internationella krafters och ledande staters politik och verksamhetsinriktning som kränker Rysslands suveränitet, skadar dess ekonomiska och andra intressen; olika slags politiska och informationsanknutna påtryckningar; undergrävande verksamhet som Ukraina, Georgien, Kirgisien m fl länder utsatts för. Territoriella anspråk på Ryssland finns nära nog längs hela gränsen. Skyddet av den territoriella suveräniteten försvåras idag ytterligare av att ett av målen för glo-

baliseringen är uppluckring, inte bara av ekonomiska och andliga gränser utan även av territoriella. Hoten på energiområdet får för Ryssland särskilt akut karaktär. Högre chefer i NATO är till och med benägna att betrakta förändring i priser som ett slags aggression. Försvarsuppgiften blir i detta sammanhang att förebygga, lokalisera och neutralisera sådana hot med politisk-diplomatiska, ekonomiska, informationsanknutna och andra icke-militära medel.

För det andra: Hot om användning av kärnvapen mot Ryssland och spridning av massförstörelsevapen. I praktiskt taget alla kärnvapenstater är kärnvapnen i slutänden predestinerade för Ryssland. Därför får den strategiska kärnvapenavskräckningen större betydelse än tidigare.

För det tredje: Militära hot mot Ryssland kvarstår, liksom sannolikheten för uppkomst av väpnade konflikter och under vissa omständigheter även storskaligt krig, hot i form av strävan hos ledande makter att genom kvalitetsmässigt genombrott uppnå dominerande militärteknisk överlägsenhet, förekomst av kraftiga militära grupperingar på tillträdesvägarna till Ryssland som kraftigt ändrar den militära styrkebalansen. Man måste också beakta att NATO vidgar sin verksamhetsfär och är inriktad på att agera i global omfattning.

Av inre hot är terrorism och separatism de farligaste, som regel med externt stöd och riktade mot Rysslands enhet och territoriella integritet.

Den primära uppgiften för de Väpnade Styrkorna och andra trupper blir mot den givna bakgrunden förstahandsberedskap

att fullgöra stridsuppgifter i lokala väpnade konflikter, antiterroristoperationer samt att hålla mobiliseringsberedskap för att lösa uppgifter i regionala storskaliga krig.

Det skall även betonas att Ryssland inte betraktar någon stat som sin motståndare och att det inte under några omständigheter har någon önskan att isolera sig från Väst.

Vid sådana transnationella hot kan det också finnas för staterna gemensamma försvarsintressen som kräver skapandet av transnationella försvarsmekanismer.

Underrättelseverksamheten måste förbättras särskilt mot mångfalden av internationella och transnationella krafters planer och praktiska verksamhet i form av bland annat deras ytterst hemliga politiska och ekonomiska tankesmedjor med filialer i olika länder.

Kapitel II. Politiska och rättsliga grunder för Militär- (Försvars-) doktrinen

Bekräftelse av Rysslands stormaktsstatus är en förutsättning för stabilitet på hela den eurasiska kontinenten och för Rysslands fortsatta existens som en stat.

Den fredsälskande inriktningen av Rysslands politik skall framhållas, liksom strävan att samarbeta med alla stater och att lösa alla politiska, ekonomiska och andra motsättningar i första hand med fredliga medel. Tonvikt ligger på att förebygga krig och konflikter, att på allt sätt stödja upprättande av global och regional stabilitet och säkerhet. Som bundsförvanter ses i första hand länder inom OSS med flera nära samar-

betspartner. Men ett huvudvillkor för våra bundsförvantares pålitlighet är att Ryssland är ekonomiskt och militärt starkt samt social-politiskt och kulturellt attraktivt.

Ryssland har sin egen doktrinvariant men kan inte helt bortse från andra länders. När man sålunda i olika länders militärdoktriner eller motsvarande talar om försvarsinriktad karaktär, kan detta bara tolkas som att vederbörande stat inte först kommer att börja krig. Men om krig skulle uppstå och det handlar om statens överlevnad kommer inte någon armé att låta sig begränsas i sitt reaktionsmönster utan börjar tillämpa såväl anfall som försvar och alla andra metoder som situationen kräver.

Under alla omständigheter kvarstår betydelsen av militär styrka, och i dagens värld räknar man framför allt med staters vilkas ekonomiska styrka underbyggs med militärmakt.

Samtidigt skall man emellertid notera att på senare år betydelsen av icke-militära maktmedel ökat väsentligt. Deras användning har fått en mera målinriktad och koordinerad karaktär, deras omfattning och effektivitet har ökat. För Rysslands del bör med hänsyn härtill olika statliga organs uppgifter och funktioner definieras klart när det gäller att förebygga säkerhetshot.

Praktiskt sett är redan sådant arbete på gång. Men det behöver koordineras bättre och en särskild huvudman med ansvar för området bör utses. Som sådan huvudman föreslås Säkerhetsrådets Apparat (dvs kansli).

Koordineringsansvar i försvarssyfte för alla statliga organs och styrkemyndigheters

verksamheter bör läggas på regeringens vice ordförande, landets försvarsminister. Och eftersom presidenten är överbefälhavare och leder styrkemyndigheterna är det praktiskt att tilldela försvarsministern även en vice överbefälhavares roll. Lednings-systemet för landets försvar och för den militära organisationen blir därmed sådant att det inte som 1941 behöver ändras vid övergång till krigsläge.

Försvar av landet är en skyldighet inte bara för dem som tjänstgör i den militära organisationen utan även för varje medborgare. Det kan ske på olika sätt, vissa vid fronten, andra i bakre linjer.

Fostran till patriotism bör tas upp i militärdoktrinen som en ytterst viktig och samhällligt betydelsefull uppgift. Det är vidare nödvändigt att i den nya militärdoktrinen klart ange åtgärder för att göra militärtjänsten verkligt samhällligt attraktiv och konkurrenskraftig, och stämpla uppmaningar att vägra som antikonstitutionell verksamhet.

En stor brist i det nationella säkerhetskonceptet och i gällande militärdoktrin är, i ljuset av det sagda, att alla uppgifter rörande tryggheten av säkerheten i grund och botten ligger på de federala organen. Rollen hos regionala och lokala maktorgan och hos själva medborgaren förringas därmed. Organen på den federala nivån kan inte med framgång lösa sina uppgifter utan stöd av folket, samhället och varje medborgare. Detta måste beaktas i kommande överarbetningar.

Kapitel III. Militärstrategiska grunder för Militär- (Försvars-) doktrinen

Ett utmärkande drag i internationella konflikter och krig i det tjugoförsta seklet är alltmer tätt sammanflätade social-politiska, ekonomiska, informationsanknutna och militära processer. Internationellt godtycke i politiken och skriande sociala orättvisor föder motstånd från folkmassorna.

Terrorism är bara toppen på ett isberg. Utan stöd från vissa utländska politiska krafter, specialtjänster och olika grupper inom befolkningen kan terrorismen inte klara sig. En sådan förankring i befolkningen och inträngning på djupet av statliga, samhällliga och religiösa strukturer skapar även en bas för s k nätkrig (*setevaja vojna*) enligt principen ”alla mot alla”, där det är svårt att förstå ”vem som hyllar vilken international”.

För vilka krig och för vilka uppgifter skall då de Väpnade Styrkorna och andra trupper byggas upp och förberedas?

För det första: Med hänsyn till de redovisade hoten skall de i första hand ha beredskap att lösa uppgifter i lokala krig, väpnade konflikter och antiterroristoperationer. Men i vissa fall kan storskaliga regionala krig uppstå. Än så länge finns det inga direkta hot om sådana men man får inte helt utesluta dem och det är nödvändigt att säkra åtminstone mobiliseringsberedskap för sådana krig.

För det andra: Framtida krig kommer som regel endast att föras med konven-

tionella vapen, i huvudsak högprecisionsvapen men under ständigt hot om kärnvapen användning. För Ryssland med en ytterst oförmånlig styrkebalans i alla strategiska riktningar förblir kärnvapnen det viktigaste, säkraste medlet för strategisk avskräckning från ett angrepp utifrån. Samtidigt får man inte med den nya karaktären på hoten överdriva kärnvapnets betydelse. Sovjetunionen sönderföll trots innehavet av kärnladdningar!

Kapaciteten hos rymdvapnen har minskat i sådan omfattning att det blivit alltmer problematiskt inte bara att utdela ett svarsencontreslag utan även att ge ett svarsslåg med tillräcklig effektivitet mot en potentiell motståndare. Kärnvapenpotentialen måste upprätthållas och växa.

Med Rysslands enormt stora territorium och möjligheten att en potentiell motståndare i framtiden uppträder med markbundna styrkor i öster och söder kan landet inte undvara starka allmäninriktade styrkegrupperingar. Utan gränstrupperna och minimalt erforderliga grupperingar av markstridstrupper i de viktigaste strategiska riktningarna är det omöjligt att trygga baseringar för flyget, luftförsvarstrupperna, flottan och andra trupper samt funktionen av landets hela infrastruktur.

Tagna beslut om ett blandat system för bemanning av de Väpnade Styrkorna förslås bli befäst med prioritering av kontraktssystemet.

För det tredje: Gällande luft-rymd-försvaret, de konventionella strategiska vapnen, systemen för luft-rymd-anfall.

Rummet för den väpnade kampen vidgas genom att framtidens vapen med ökande räckvidder och insatsmöjligheter gör det möjligt att utdela kraftiga slag över hela djupet av de stridande staternas territorium och framför allt mot ekonomiska och energitekniska system samt kommunikationsknutpunkter. Därför får förmågan att avvärja ett samlat luft/rymdanfall avgörande betydelse för den försvarande sidan. Att slå tillbaka det bör åvila inte bara luftförsvarstrupperna utan med förenade krafter alla vapengrenar inom de Väpnade Styrkorna. Här ser man meningsfullheten med att föra ihop flygstridskrafterna och luftförsvarstrupperna, men det är inte tillräckligt.

Ett enhetligt system för luft-rymd-försvar av landet får vid sidan av de strategiska kärnvapenstyrkorna primär betydelse för ett försvar under moderna förhållanden. Allteftersom medlen för luft-rymd-anfall utvecklas blir luft- och rymdområdena försvarsmässigt alltmer inbördes integrerade. Därvid uppstår behov, inte av att återupprätta skilda vapengrenar och luftförsvarstrupper som ibland föreslås, utan av ett enhetligt luft/rymd försvarssystem (VKO) omfattande flyget (VVS), luftförsvaret (PVO), antirobotförsvaret (PRO) och antirymdförsvaret (PKO). Eftersom en potentiell motståndare kommer att avskjuta robotar hundratals och tusentals kilometer från målen är det i första hand nödvändigt att skapa flyg- och luftförsvarskomplex som kan möta dessa robotar på stort avstånd.

För det fjärde: Väsentliga förändringar i metoderna att föra den väpnade kampen. Framför allt förändras relationen mellan direkta och indirekta metoder i strategin. De indirekta är inriktade på att med politiska, ekonomiska och moral-psykologiska metoder påverka motståndaren, desinformera honom och undergräva hans inre sammanhållning. De har alltid spelat stor roll. Men när idén om det totala kriget tar överhand förvandlas inte sällan militära åtgärder och blodiga slag till självändamål och undanskymmer alla övriga åtgärder. Under moderna förhållanden, när kärnvapnen begränsar de strategiska målen, kommer emellertid betydelsen av ovan nämnda indirekta åtgärder att öka betydligt. Det handlar om större flexibilitet för den militära konsten och mera komplett utnyttjande av hela mångfalden medel och metoder, inklusive icke-militära och icke-traditionella.

Det är också dags att ge tillbörlig vikt inte bara åt krigets inledande period utan framförallt åt det första strategiska klubbslaget. Det svåra läge som vår armé hamnade i de första månaderna av kriget 1941 är alltför välkänt.

Vid väl genomförd underrättelsetjänst och när motståndarens anfallsförberedelser fastställts kan slagsstyrkorna i förväg sättas i beredskap och bokstavligen från krigshandlingarnas första minuter utdela svarsrencontreslag mot hans långräckviddiga robotvapen, flyg- och sjöbaserade fjärrvapen. Och vid kampen mot terrorismen är förebyggande åtgärder mest effektiva.

I dagens moderna värld finns stort

intresse för användning av långräckviddiga högprecisionsvapen samtidigt som kontaktfria operationer eftersträvas. Den ryska inriktningen här är att vid ett storskaligt krig beslutsamt och aktivt sätta in alla vapengrenars samlade krafter på att slå ut motståndarens långräckviddiga vapen samtidigt som han påtvingas just de operationer i direktkontakt som han vill undvika.

Vid kampen mot terrorister krävs å ena sidan aktiva, förebyggande åtgärder och insatser, å andra sidan högsta vaksamhet från hela personalkårens sida, pålitlig skydd och försvar av alla statliga, samhällseliga och andra objekt på landets territorium, av operativa truppgrupperingar, flottbaser, kommunikationsanläggningar, flygfält, ledningscentraler, underhålls- och reparationsanläggningar, kort sagt allt detta som i dagsläget får otillräcklig uppmärksamhet hos oss. Här är den ryska armén av tradition sårbar. Omfattande, på djupet gående utbildnings- och övningsverksamhet måste dras igång, och all personal skall engageras.

För det femte: Den militära ledningen. Strategisk planering och operativ ledning av de Väpnade Styrkorna och alla styrkor och medel som uppåddas för landets försvar åvilar överbefälhavaren och försvarsministern och realiseras genom Generalstaben under aktiv medverkan av vapengrenarnas högsta ledningar.

När strategiska och operativa problem löses gemensamt av vapengrenarna och inte vapengrensvis bör Generalstaben och vapengrenarnas högsta ledningar fungera som

ett enda organ för strategisk ledning under ledning av överbefälhavarens *Stavka*.

De strategiska ledningsgrupper som upprättas i de viktigaste strategiska riktningarna bör inte få bli mellankommande instanser mellan högsta ledningen och militärområdena (fronterna) ty detta skulle minska effektiviteten i truppernas ledning. Under alla omständigheter måste alla organ som skall planera operationer och leda trupper ha underställda organ för underhåll och teknisk försörjning.

Vid planering av operationer (tillsammans med vapengrensledningarna) och angivande av uppgifter för förbanden inom en krigsskådeplats bör högsta ledningen ske genom Generalstabens med delegering till vapengrensledningarna av ledningen för alla styrkor och medel inom krigsskådeplatsen och av organisering och kontroll av angivna operativa uppgifters fullgörande.

Status för vapengrenarna får inte sänkas genom att de förvandlas till "huvudledning för vapengrenarna". Deras funktioner måste preciseras, särskilt den del som rör strategisk och operativ ledning. Men under alla omständigheter måste deras uppgifter i fråga om vapenutveckling, stridsutbildning, kaderutbildning, organisering av trupptjänst och andra administrativa frågor kvarstå.

Trupp utbildningen bör förbättras genom att den inriktas mot vad som verkligen krävs i krig: realistiska stridssituationer som kan ge utgångspunkter för skärpta krav. Här finns allvarliga brister i dagens utbildningsverksamhet. Och det gäller att

få bort den s k *pokazusj*-benägenheten i organisationen (d v s benägenhet till falsk presentation av resultat och prestationer).

Vid alla ombildningar av den militära organisationen bör *den mänskliga faktorn* få bättre fokusering. Det gäller att undanröja de negativa attityder som finns i samhället i förhållande till militärtjänsten och Fäderneslandets försvar. En förbättrad utbildning av den militära personalen och ökade kontakter mellan den militära organisationen och samhället förordas.

Ett långsiktigt program bör sjösättas för att öka den militära personalens levnadsstandard, tillfredsställa dess sociala behov och definiera åtgärder för att i grunden stöpa om systemet för att stärka disciplinen och det fostrande arbetet. Syftet skall vara att aktivera och intressera hela personalkader och framför allt officerarna till självuppoffrande, kvalitetsmässigt högtstående arbete och undanröja för närvarande existerande olater som passivitet, tröghet och likgiltighet.

Kapitel IV. Militärekonomiska och militärtekniska grunder

För att kunna ta plats bland världens ledande länder måste Rysslands ekonomi lyfta och den teknologiska nivån på industrin höjas, framför allt ifråga om informationsteknologi. Idag intar t ex Ryssland 70:e plats bland 104 när det gäller ekonomisk konkurrenskraft. Enligt Ryska Vetenskapsakademins uppskattning utgör 82 % av BNP återbäring från råvaror, 12 % från sovjetiska industriföretag och endast 6 % från nyskapande arbete.

Den på senare år upplivade ekonomin har gett 6-7% årlig tillväxt i BNP och på sikt förväntas en fördubbling. Men att utrusta armén och flottan med nya moderna vapen klarar man inte av vare sig på 10 eller 15 års sikt. Och landet går mot regionalisering eller sönderfall om inte ekonomin moderniseras.

Det finns bara en lösning: Tillgängliga medel måste omgående investeras i nya teknologiska industribranscher, inhemsk produktion och efterfrågan måste stimuleras, en aktiv investeringspolitik genomförs.

Rysslands konkurrenskraft bland världens länder kan mätas i de viktigaste indikatorerna på levnadsstandard: ekonomins effektivitet, förmågan att eliminera fattigdomen hos större delen av befolkningen, förmågan att hejda dess gradvisa utdöende, utvecklingsnivån på utbildning, forskning och försvarsförmåga. För att Ryssland i dessa mått skall framstå som konkurrenskraftigt är det nödvändigt att ändra landets ekonomiska kurs. Statsbudgeten för ett Ryssland som aspirerar på en värdig plats bland världens stormakter bör ökas ansevärt.

För att kunna finansiera övergång till nya generationer av vapen bör försvarsbudgeten under de närmaste 10 åren omfatta inte mindre än 3,5 % av BNP. I västländerna tillämpade normer på 2-2,5% är för Ryssland inte acceptabelt. Ty landet måste efter

Sovjetunionens sönderfall återskapa hela försvarssystemet och för detta erforderlig infrastruktur. Bortfallet i produktionen vid det försvarsindustriella komplexet utgjorde 2002 70-80 % vilket är väsentligt större än det totala industriella bortfallet.

De ekonomiska förutsättningarna även för diplomatiska, informationsanknutna och andra icke-militära försvarsformer bör säkerställas. Exempelvis utgör f n Rysslands diplomatiska representation i ett visst land endast 25 % av en annan stormakts, förutom att denna senare i huvudstaden och andra städer har några tusen representanter och flera livskraftiga informationscentra. Det är lätt att inse att möjligheterna att utöva inflytande i landet inte är jämbördiga.

Den under försvarsministrarnas ledning utarbetade reformeringen av det försvarsindustriella komplexet bör befästas. Men i militärdoktrinen måste framföras krav på en mera beslutsam koncentration av forskningsresurser samt finansiella och materieltekniska medel för att realisera genombrott när det gäller en teknologisk komponentbas och lovande teknologier för utveckling av medel för samband, upptäckt, inhämtande, automatisering, ledning, elektronisk krigföring, informatisering. En lika beslutsam satsning efterlyses som efter Stora Fosterländska kriget när man utvecklade kärnvapenrobotarna.